

Úvod do školní didaktiky

SZ7BP_SDi1

2015-2016

katedra pedagogiky PdF MU

PaedDr. Jan Štáva, CSc.

- Ukončení: Zkouška
  - Písemný test nebo ústní zkouška
  - Obsah Zk: vysvětlení 6 didaktických pojmů + zodpovědět 2 otázky

Pojmy

aktivita (jako pedagogický pojem), **algoritmus**, **audiovizuální metoda**, **autodidakce**, **brainstorming**, **cíl vyučování** (výuky), **cvičebnice**, **cvičení**, **čítanka**, **čtenářská gramotnost**, **demonstrace**, **dialog**, **didaktická hra**, **didaktická informace**, **didaktický program**, **didaktický test**, **didaktický text**, **didaktika** obecná, d. oborová, d. školní, **dílna** (workshop), **dovednost**, **e-learning**, **elektronické učebnice**, **encyklopedismus ve vzdělávání**, **evropská dimenze ve vzdělávání**, **hypertext**, **individuální přístup**, **inovace ve vzdělávání**, **instruktáž**, **klima školy**, k. třídy, **kmenové** (základní) **učivo**, **kompetence**, k. klíčové, k. žáka, **komunikace** neverbální, verbální, **konstruktivismus** (v didaktice), **kurikulum**, k. formální, k. neformální, k. skryté; k. zamýšlené, k. realizované,

k. dosažené, **mezipředmětové vztahy**, **myšlenkové mapy**, **naivní teorie dítěte** (miskoncepce), **nápodoba**, **opakování** (v pedagogickém významu), **otázka**, **PISA**, **portfolio**, **psychodidaktika**, **skupina** heterogenní, homogenní, **škola** alternativní, inkluzivní, inovativní, **taxonomie** cílů B. S. Blooma, taxonomie úloh D. Tollingerové, **učebnice**, **učební osnovy**, **učební plán**, **učební pomůcka**, **učební úloha**, **učení**, u. autentické, u. bezděčné, u. činnostní, u. intencionální, u. kooperativní, u. mechanické, u. motorické, u. sociální, u. verbální, **učitelovo pojetí výuky**, **učivo**, **vědomost**, **výklad**, **vyučovací metoda**, **vyučování**, v. bilingvní (bilingvální), v. blokové, v. diferencované, v. frontální, v. integrované, v. rozšířené, v. skupinové, v. týmové, **vzdělání**, v. materiální, v. formativní; v. humanitní, v. reálné; v. všeobecné, v. odborné, **vzdělávací program**, **vzdělávání**, v. formální, v. informální, v. neformální, **znalost** deklarativní, kontextová, procedurální, **zpětná vazba**, **zkušenost** (jako pedagogický pojem).

- A. OKRUHY ke zkoušce:
- 1. Výchova, vzdělávání, vyučování; pedagogika, didaktika, školní didaktika
- 2. Vzdělávání: charakteristika, formy vzdělávání, klasifikace ISCED
- 3. Vzdělání: charakteristika, druhy vzdělání
- 4. Vyučování charakteristika; vyučování a učení
- 5. Vědomosti, typy vědomostí. Dovednosti, druhy dovedností. Postoje a kompetence
- 6. Obsah vyučování, kritéria pro stanovení obsahu, kurikulum
- 7. Klíčové kompetence stanovené RVP
- 8. Vzdělávací oblasti stanovené RVP ZV, doplňující vzdělávací obory a průřezová témata stanovené RVP
- 9. Didaktické principy (zásady). Principy klasické; principy moderní didaktiky
- 10. Pedagogická komunikace. Verbální a neverbální komunikace
- 11. Otázka, její funkce, vlastnosti, typy otázek, technika kladení otázek
- 12. Typy výuky
- 13. Metody výuky: charakteristika, celkový přehled
- 14. Metody slovní: rozdělení, charakteristika jednotlivých metod
- 15. Metody názorné a pracovní: rozdělení, charakteristika jednotlivých metod
- 16. Hodnocení, klasifikace: cíl, principy, atmosféra, účel. Klasifikace a slovní hodnocení
- 17. Základní jednotka výuky (vyučovací hodina, struktura, fáze, typy)
- 18. Práce žáků ve skupinách, skupiny homogenní a heterogenní, specifika jejich práce. Diferenciace, individualizace a kooperace ve výuce
- 19. Učebnice: funkce, druhy, práce s učebnicí
- 20. Učební pomůcky: celkový přehled, funkce, zásady používání. Podle zaměření studenta Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání nebo Rámcový vzdělávací program pro gymnázia.

- A. Tématické OKRUHY ke zkoušce:
  - 1. Výchova, vzdělávání, vyučování; pedagogika, didaktika, školní didaktika
  - 2. Činitelé výuky (žák, učitel, učivo)
  - 3. Školní a mimoškolní prostředí
  - 4. Vyučování charakteristika; vyučování a učení
  - 5. Vědomosti, typy vědomostí. Dovednosti, druhy dovedností. Postoje a kompetence
  - 6. Obsah vyučování, kritéria pro stanovení obsahu, kurikulum
  - 7. Klíčové kompetence stanovené RVP
  - 8. Vzdělávací oblasti stanovené RVP ZV, doplňující vzdělávací obory a průřezová témata stanovené RVP
  - 9. Didaktické principy (zásady). Principy klasické; principy moderní didaktiky
  - 10. Pedagogická komunikace. Verbální a neverbální komunikace. Interakce
  - 11. Otázka, její funkce, vlastnosti, typy otázek, technika kladení otázek
  - 12. Typy výuky
  - 13. Metody výuky: charakteristika, celkový přehled
  - 14. Metody slovní: rozdělení, charakteristika jednotlivých metod
  - 15. Metody názorné a pracovní: rozdělení, charakteristika jednotlivých metod
  - 16. Hodnocení, klasifikace: cíl, principy, atmosféra, účel. Klasifikace a slovní hodnocení
  - 17. Základní jednotka výuky (vyučovací hodina, struktura, fáze, typy)
  - 18. Práce žáků ve skupinách, skupiny homogenní a heterogenní, specifika jejich práce. Diferenciace, individualizace a kooperace ve výuce
  - 19. Učebnice: funkce, druhy, práce s učebnicí
  - 20. Učební pomůcky: celkový přehled, funkce, zásady používání.
  - 21. Podle zaměření studenta Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání nebo Rámcový vzdělávací program pro gymnázia.
  - 22. Teorie učení
  - 23. Projektování a realizace vyučování
  - 24. Organizační formy výuky
  - 25. Pedagogicko-psychologická diagnostika a evaluace

Témata přednášek

- 22./24. 2. 2016 Štáva
Školní didaktika. Teorie vzdělávání
- 29. 2./2.3. 2016 Štáva
Činitelé výuky (žák, učitel, učivo).
- 7./9. 3. 2016. Štáva
Organizační formy výuky, styly učení
- 14./16. 3. 2016 Neužilová
Výukové cíle, didaktické zásady

- 21./23. 3. 2016 Štáva

Výukové metody.

- 30. 3. 2016 Neužilová

Učební úlohy ve výuce, učebnice

- 4./6. 4. 2016 Štáva

Materiálně didaktické prostředky.

- 11./13. 4. 2016 Štáva

Vzdělávací oblasti stanovené RVP ZV, doplňující vzdělávací obory a průřezová témata stanovené RVP ZV.

- 18./20. 4. 2016 **Neužilová**

Pedagogicko-psychologická diagnostika a evaluace.

- 25./27. 4. 2016 **Nehyba**

Pedagogická komunikace. Verbální a neverbální komunikace. Interakce ve výuce

- 2./4. 5. 2016 **Neužilová**

Otázka - její funkce, vlastnosti, typy otázek, technika kladení otázek.

- 9./11. 5. 2016 **Neužilová**

1. Projektování a realizace výuky

- 16./18. 5. 2016 Štáva

Hodnocení, klasifikace - cíl, principy, atmosféra, účel. Klasifikace a slovní hodnocení. Základní jednotka výuky (vyučovací hodina, struktura, fáze, typy).

- 23./25. 5. 2016 Štáva

Práce žáků ve skupinách, skupiny homogenní a heterogenní, specifika jejich práce. Diferenciace, individualizace a kooperace ve výuce.

- 30.5./1. 6. 2016 Štáva

- Předtermín – písemný test

Literatura

- ŠIMONÍK, O. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: MSD, 2005. 140 s.
ISBN 80-86633-33-0.
- PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. rozšířené a aktualizované vydání. Praha : Portál 2004. 322 s.
ISBN 80-7178-772-8
- PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha : Portál 2004. 380 s. ISBN 80-7178-978-X.
- KALHOUS, Z.; OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. 320 s.
ISBN 80-7178-253-X.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*
dostupné např. <http://www.vup.cz> nebo <http://www.rvp.cz/sekce/51>.
- SKALKOVÁ, J. *Opecná didaktika*. Praha: Institut sociálních vztahů, 1999. 292 s.
ISBN 80-85866-33-1.